

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*
DEVELOPMENT THE MORAL AND ETHICS FOR STUDENTS IN
WIENGA-AT PITTAYAKHOM SCHOOL, INSTITUTES OF THE LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS

คำสิงห์ อุ่นใจ¹, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ²

Khamsing Aunjai¹, Chayakan Ruangsuwan²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University^{1,2}

Email : khamsingaunjai1089@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม 2) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและขั้นตอนที่ 2 คือ การประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่พัฒนา ประกอบด้วยด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในภาพรวมหลังการพัฒนา มีพฤติกรรมการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพิ่มขึ้นจากภาพรวมก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : 1. การพัฒนาคุณธรรม 2. จริยธรรมนักเรียน 3. นักเรียน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study operating conditions side of moral and ethics for students in Wiengsa-at pittayakhom School, 2) to study development results of moral and ethics for students in Wiengsa-at pittayakhom School under the Jurisdiction of Masarakham Provincial Administration Organization. This research divided into two past. First were investigated operating conditions side of moral and ethics, research sample were 42 research group and key informant group. Research instrument was the rating scale and interview form. The collected data were analyzed by the use of a programmed computer searching for percentage, mean, and standard deviation. Second were study development results of moral and ethics, divided into two phases. Phase one were study development results of moral and ethics. Phases two were evaluation of moral and ethics. The collected data were analyzed by the use of a programmed computer searching for percentage, mean,

The research result found that; 1. Operating condition together with responsibility, honesty, and discipline, overall have moderate level. 2. Development results of moral and ethics for students in Wiengsa-at pittayakhom School under the Jurisdiction of Masarakham Provincial Administration Organization, overall have high agreement level.

Keywords : 1. Development the Moral. 2. Ethics for Students 3. Student

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) สำหรับเป็นเครื่องมือในการกำกับทิศทางการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลผลิตผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจุดเด่นประการหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับนี้ คือ ในส่วนของเป้าหมายด้านคุณภาพที่ได้ให้ความสำคัญต่อระดับความสำเร็จด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับความสำเร็จที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองของผู้เรียน เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนตามแผนฯ ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษา ดังกล่าวได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้หลายประการ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และให้บรรลุผล

สำเร็จต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยในส่วนของยุทธศาสตร์ที่สนองต่อพันธกิจด้านการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ/ประเภทสู่สากล ได้มีการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและกำหนดตัวชี้วัด “ร้อยละคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทุกระดับการศึกษาที่มีคุณธรรมจริยธรรม” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการบรรลุผลสำเร็จภายใต้แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับนี้ จากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องของคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) พบว่า ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือมีภารกิจโดยตรงในการรวบรวมศึกษาผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในมิติด้านความมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยส่งเสริมสนับสนุนการสร้างจิตสำนึก รักษาสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะ คุณธรรม จริยธรรมและนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 54 ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ได้มีคำสั่งไว้ในข้อ 3 ว่า “ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประชากรของชาติดังนี้ “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็น นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่นๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง”(นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562) โดยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ นโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐบาลจากยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคงมั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2565) ได้กำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในระยะ 5 ปีด้านการศึกษาไว้ ดังนี้ 1) ให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง 2) การพัฒนาศักยภาพคนในทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ และ 3) การพัฒนาผลิตภาพแรงงาน เป็นการสร้างความ

ร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงาน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579เสนอแนวคิดการจัดการศึกษา โดยยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน(Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง(Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy) และ หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม(All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs, 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) เช่น คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมโดยนำยุทธศาสตร์ชาติ(National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษาดังนั้น สถานศึกษาเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนด ความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาใน มาตรา 23 ว่าการจัดการศึกษาทุกประเภทต้องเน้นความสำคัญให้มีความรู้คู่คุณธรรมนับได้ว่าเป็น แนวนโยบายการจัดการศึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการพัฒนาคนจะต้องให้ความสำคัญทั้งด้าน ความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไปและในมาตรา 24 (4)กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดย ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2563) ได้ตระหนักในการจัดการศึกษาว่าเป็นภารกิจหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดการศึกษา ทั้งการจัดการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องให้ใช้มาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัยและศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจัดการ ศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความ เป็นเอกภาพและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีทิศทางไปสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงกำหนดมาตรฐาน การศึกษาขั้น คือ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563 ประกอบด้วย 1)มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา 2)มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา และ

3)มาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา ซึ่งมาตรฐานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนั้น ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษา คือ มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1)ความมีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ (2)ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต (3)ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกตัญญูกตเวทิต (4)ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีจิตสาธารณะ (5)ส่งเสริมให้ผู้เรียนประหยัดและรู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า (6)ส่งเสริมให้ผู้เรียนนิยมไทย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ภูมิใจในวัฒนธรรมและความเป็นไทย (7)ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม และ (8)ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เปิดสอน 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีภารกิจหลักในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรมจริยธรรม อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุขในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้จากข้อมูลรายงานผลการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครองโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2563 (โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม, 2563) พบว่า ปัญหาต่างๆ ของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานด้านผลผลิตทางการศึกษาทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น จากสภาพปัญหาของครอบครัว สภาพแวดล้อมของสังคมหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ และปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน โดยปัญหาที่พบว่า นักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม ส่วนใหญ่ เช่น ความไม่มีระเบียบวินัย การมาโรงเรียนสาย การทะเลาะวิวาท การเก็บสิ่งของได้แล้วไม่ส่งคืนเจ้าของหรือมักเอาสิ่งของของคนอื่นมาเป็นของตน การหนีเรียน การไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เครื่องแบบนักเรียนไม่มีความสะอาด ห้องเรียนสกปรก ทั้งขยะไม่เป็นที่และบริเวณโรงเรียนไม่สะอาด ไม่รู้จักประหยัด และไม่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้จากปัญหาต่างๆ ของนักเรียนพบดังกล่าว สรุปเป็นภาพรวมของปัญหาได้ 3 ด้าน คือ 1)ด้านความรับผิดชอบ 2)ด้านความซื่อสัตย์ และ 3)ด้านความมีระเบียบวินัย

จากสภาพดังกล่าวข้างต้น ทำให้มีนักเรียนที่ถูกลงโทษตามกฎระเบียบของโรงเรียน การตักเตือน ภาคทัณฑ์และตัดคะแนนความประพฤติ ตลอดจนไม่ผ่านการประเมินกิจกรรมต้องปฏิบัติซ่อมเสริมกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์และเข้าค่ายการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าจะได้รับความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนก็ตามแต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังไม่ลดลง อย่างไรก็ตามถ้าวิเคราะห์กันอย่างถ่องแท้แล้ว พบว่า พฤติกรรมต่างๆ มีสาเหตุมาจากความเสื่อมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมทั้งสิ้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาเพื่อแก้ไขพฤติกรรมขาดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นที่จะต้อง

ได้รับการพัฒนาให้นักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นกิจนิสัยทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคมและประเทศชาติ จะส่งผลทำให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง และพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนาด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดประเด็นการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ เป็นแนวทางประกอบการวางแผนในการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับความรู้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน และเพื่อชีวิตก้าวไปสู่ความสุขและประสบผลสำเร็จ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

2.2 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 นักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความมีระเบียบวินัย เพิ่มขึ้นหลังจากการพัฒนา

3.2 โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น และเหมาะสม

3.3 สถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่น สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ประกอบการวางแผนในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กับความรู้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน และเพื่อชีวิตก้าวไปสู่ความสุขและประสบผลสำเร็จ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 1)ศึกษาหลักการแนวคิดและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 2)ศึกษาสภาพปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนและกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยการสัมภาษณ์โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 42 คน จากนั้นนำผลมาเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรม การปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 และแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .908 3)ศึกษาระดับการปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 42 คน เกี่ยวกับการปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน จำนวน 172 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ 4)เก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือขออนุญาตดำเนินการวิจัยในสถานศึกษา จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 5)การวิเคราะห์ข้อมูล (1)การสัมภาษณ์สรุปผลข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (2)วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้ ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม 1)กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา จำนวน 172 คน และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 42 คน 2)กำหนดวิธีการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยการจัดทำเป็นโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน(Planning) การปฏิบัติตามแผน(Action) การสังเกต(Observation)การสะท้อนผล(Reflection) 3)เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1)แบบประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเพื่อศึกษาผลการพัฒนาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (2)แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม (3)แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม (4)แบบสรุปประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 4)การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสังเกตบันทึกพฤติกรรมแล้วสรุปพร้อมกัน 5)การวิเคราะห์ข้อมูล (1)วิเคราะห์ข้อมูลผลการพัฒนาจากพฤติกรรมปฏิบัติด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ

ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความมีระเบียบวินัย โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (3)วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสรุปรประเมินผลการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากผลสรุปของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

5.1.1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีจำนวนนักเรียนส่วนหนึ่ง มีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องได้รับการพัฒนา ในการระดมความคิดสรุปได้ว่า ควรณาผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม ที่ฝ่ายปกครองได้สรุปรายงาน ที่มีผลสรุปว่านักเรียนมีปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย มาเป็นกรอบในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม ในส่วนของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สรุปผลการสนทนากลุ่ม ให้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ใน 3 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และความมีระเบียบวินัย โดยให้กำหนดการพัฒนาในรูปแบบของการจัดกิจกรรมในลักษณะโครงการเพื่อเสริมสร้าง ส่งเสริม กระตุ้น สนับสนุน ให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบตนเอง และต่อสังคมส่วนรวมอย่างต่อเนื่องและมากขึ้น โดยกำหนดเป็น “โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม” ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 1)การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม และ 2)การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

5.1.2 ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติด้าน คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูประจำชั้นและครูผู้รับผิดชอบฝ่ายปกครองและงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.48$, S.D.=.42) โดยมีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการปฏิบัติต่ำ สุดถึงสูงสุด คือ 3.26 ถึง 3.73 โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X}=3.73$, S.D.=.41) ซึ่งมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}=3.44$, S.D.=.45) ซึ่งมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความมีระเบียบวินัย ($\bar{X}=3.26$, S.D.=.40) ซึ่งมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 ผลการศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ดังนี้ 1)ด้านความรับผิดชอบ พบว่า หลังการพัฒนา นักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.93$, S.D.=.37) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติรายข้อกับผลก่อนการพัฒนายังพบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกพฤติกรรมการปฏิบัติ 2)ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า หลังการพัฒนานักเรียนมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.29$, S.D.=.35) ซึ่งเป็นระดับพฤติกรรมการปฏิบัติเท่าเดิม แต่เมื่อพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในภาพรวมก็พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนา ซึ่งหมายความว่านักเรียนมีการพัฒนาด้านความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติรายข้อกับผลก่อนการพัฒนายังพบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกพฤติกรรมการปฏิบัติ 3)ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า หลังการพัฒนานักเรียนมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.35$, S.D.=.35) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติรายข้อกับผลก่อนการพัฒนายังพบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกพฤติกรรมการปฏิบัติ

5.2.2 ผลการประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จากผลการวิเคราะห์ พบว่า หลังการพัฒนานักเรียนมีพฤติกรรมการปฏิบัติในภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.19$, S.D.=.36) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากภาพรวมก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับการพัฒนาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาต่ำสุด พบว่า ด้านความมีระเบียบวินัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.35$, S.D.=.35) ซึ่งมีระดับการพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความซื่อสัตย์($\bar{X}=4.29$, S.D.=.35) และด้านความรับผิดชอบ($\bar{X}=3.93$, S.D.=.37)

5.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ (เนื้อหาและกิจกรรม) พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.79$, S.D.=.10) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่วิทยากรมีความรู้ในเนื้อหาที่บรรยาย($\bar{X}=4.98$, S.D.=.15) วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอมีความชัดเจน ต่อเนื่อง และเข้าใจง่าย($\bar{X}=4.84$, S.D.=.37) และการรักษาเวลาและการควบคุมเวลา($\bar{X}=4.82$, S.D.=.39) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 3 ลำดับนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในส่วนการบริหารจัดการด้านอื่น ยังพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

5.2.4 สรุปผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ (การบริหารจัดการ) พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.90$, S.D.=.06) โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ การจัดอำนวยความสะดวกในการอบรมมีความเหมาะสม($\bar{X}=4.98$,

S.D.=.15) ระยะเวลาในการอบรมมีความเหมาะสม(\bar{X} =4.93, S.D.=.26) และความพึงพอใจในภาพรวมต่อโครงการ(\bar{X} =4.89, S.D.=.32) ตามลำดับ ซึ่งทั้ง 3 ลำดับนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในส่วนการบริหารจัดการด้านอื่น ยังพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่สรุปว่า มีนักเรียนส่วนหนึ่งขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเพศชายที่มีอายุระหว่าง 13-15 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 นั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มอายุดังกล่าวเป็นช่วงของวัยรุ่น ที่เรียกว่าช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่อยู่ในสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว และเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมถึงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในโลกยุคไร้พรมแดน ทาเยาวชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้จากสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ ตลอดจนการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการรับวัฒนธรรมของต่างชาติที่เข้ามาสู่ประเทศไทย ส่งผลให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ได้รับรู้และนำไปปฏิบัติโดยไม่สามารถแยกแยะว่าสิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด มีพฤติกรรม การเลียนแบบ จนขาดคุณธรรม จริยธรรม ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมามากมาย ทั้งนี้จากสภาพสังคมที่เกิดขึ้น จึงเป็นความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรม และอาจเป็น ต้นเหตุที่ทำให้กลุ่มเยาวชนมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่รายงานข้อมูลทางสถิติของพบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูก ดำเนินคดีโดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2557 พบว่า เป็นสถิติที่น่าวิตกกังวลถึงสถานการณ์ของสภาพปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย ที่มีแนวโน้ม ที่เพิ่มจำนวนและมีลักษณะการกระทำผิดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อายุ อยู่ระหว่าง 10-15 ปี มีแนวโน้ม ก่อคดีอาชญากรรมสูงขึ้นมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2557 เป็นต้นมา นอกจากนี้ระบบการศึกษาปัจจุบัน มุ่งเน้นเรื่องการแข่งขันและตอบสนองผลทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ซึ่งระบบการศึกษาก็เป็นอีกเหตุปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทางตรงต่อจริยธรรมของเด็กและเยาวชน

ในส่วนของสรุปผลการศึกษาสภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม ที่สรุปว่า ต้องพัฒนาใน 3 ด้าน คือ 1)ด้านความรับผิดชอบ 2)ด้านความซื่อสัตย์ และ 3)ด้านความมีระเบียบวินัย โดยด้านที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความมีระเบียบวินัย ตามลำดับนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกสินทร์ กุระดี (2553) ที่ได้ศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่พบว่า มีนักเรียนโรงเรียนบ้าน

หนองแปน จำนวน 22 คน จากนักเรียนทั้งหมด 61 คน มีปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ เช่นเดียวกับละม่อม เจริญบุญ (2553) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการขาดความรับผิดชอบ ด้านการไม่สนใจการเรียน และด้านการหนีเรียน และ ไพริย์ บุญศรี (2551) ที่ได้ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคาม่วงจรัสวิทย์ อำเภอคาม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ก่อนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอยู่หลายด้าน แต่พฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบัน ศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข และคุณธรรมหนึ่งนั้นนั้น คือ ความซื่อสัตย์ ซึ่งหมายถึง ประพฤติตรงไม่เอินเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดภัยจากความรู้สึกลาเอียงหรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

สำหรับสรุปผลการกำหนดโครงการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่สรุปว่า ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยให้กำหนดเป็นกลยุทธ์ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมในลักษณะโครงการ เพื่อเสริมสร้าง ส่งเสริม กระตุ้น สนับสนุน ให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อสังคม ส่วนรวม อย่างต่อเนื่องและมากขึ้น โดยกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน 2 กิจกรรม คือ 1)การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม และ 2)การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนั้น สอดคล้องกับ จิตรา ทองเกิด (2542) ที่กล่าวว่า กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติอันแท้จริง กิจกรรมจะเป็นเครื่องช่วยอบรมนักเรียนให้รู้จักปรับตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ และความเสียสละเพื่อ ส่วนร่วม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย เป็นการสร้างประสบการณ์ตามความแตกต่างของนักเรียน เพื่อสร้างเจตคติที่ดีและพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ กิจกรรมในโรงเรียนมี 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรและกิจกรรม เสริมหลักสูตร โดยที่กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อประกอบความเข้าใจในการสอนบทเรียนใดบทเรียนหนึ่ง การจัดกิจกรรมรูปแบบนี้ขึ้นอยู่กับ

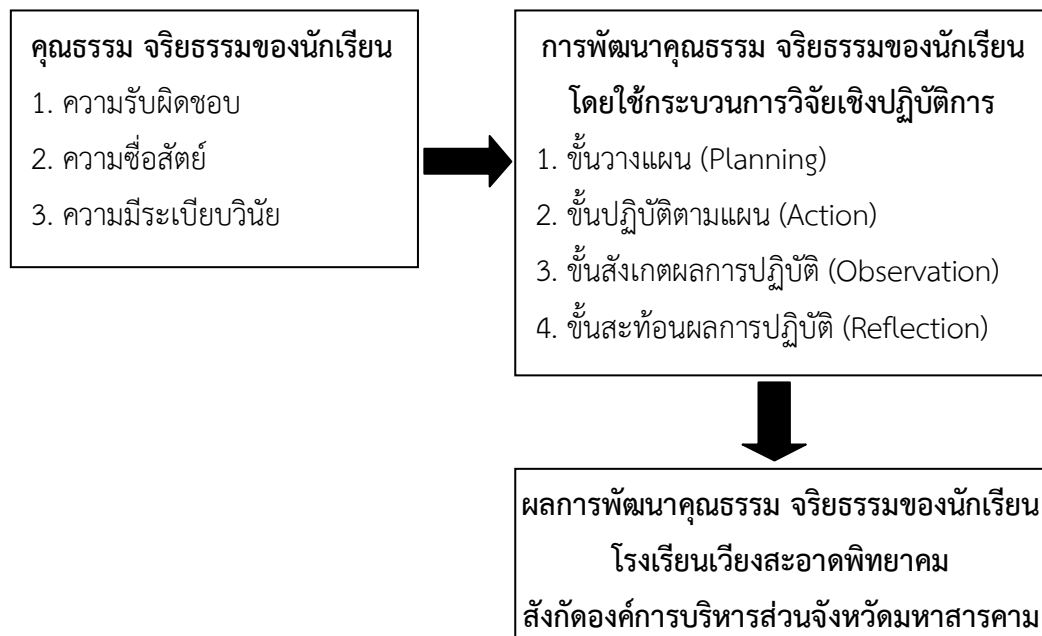
กับเนื้อหาที่สอนในเวลาเรียนอันจำกัดตามจำนวนเวลาคาบของวิชานั้นๆ ส่วนกิจกรรมเสริมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดประโยชน์อันแท้จริงกับการให้การศึกษาอบรม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นการจัดประสบการณ์ เช่นเดียวกับ ชาเลียง วุฒิจันทร์ (2524) ที่ได้สรุปไว้ว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านจริยธรรมนั้น โรงเรียนทุกแห่งจัดเป็นกิจวัตร เช่น การเคารพธงชาติ การสวดมนต์ไหว้พระในวันสุตัสปดาห์ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และการจัดกิจกรรมอื่นๆ ตามความเห็นและความต้องการของครูและนักเรียน ซึ่งหลักในการจัดกิจกรรมนักเรียนที่สำคัญ คือ ครูทุกคน และนักเรียนเอาใจใส่ต่อการดำเนินงานให้พร้อมเพียงเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสนใจ กำกับ ติดตาม เพื่อให้การจัดกิจกรรมนักเรียนปราศจากอุปสรรค และสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ และ สภาพร มาลีเวชพงษ์ (2517) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมภาคปฏิบัติตามโอกาสที่จะทำได้ เช่น พิธีทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ฟังเทศน์หรือทำบุญในโอกาสต่างๆ โดยนักเรียนปฏิบัติเอง ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา

6.2 ผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในภาพรวมหลังการพัฒนามีพฤติกรรม การปฏิบัติในภาพรวม 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งเพิ่มขึ้นจากภาพรวมก่อนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เมื่อเรียงลำดับการพัฒนาจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาต่ำสุด ได้ดังนี้ 1)ด้านความ มีระเบียบวินัย 2)ด้านความซื่อสัตย์ และ 3)ด้านความรับผิดชอบ สอดคล้องกับ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร (2550) ที่ได้ให้ความ เห็นว่า การปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ต้องดำเนินการ ใน 2 ลักษณะ คือ การ “ปลูก” และการ “ปลุก” ในส่วนของ การ “ปลูก” นั้นใช้สำหรับเด็กและ เยาวชนที่เปรียบเป็นดั่งผ้าขาวและจะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต ซึ่งจะต้อง ได้รับการปลูกฝังความคิดและทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อเจริญงอกงามเป็น เมล็ดพันธุ์แห่งคุณธรรมจริยธรรมที่จะเผยแพร่ในสังคมไทยต่อไป ส่วนการ “ปลุก” นั้น ใช้กับผู้ใหญ่ ที่ บางครั้งได้หลงลืมหรือละเลยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติ ให้เกิดการระลึก นึกถึง ตระหนักถึงความสำคัญ และนำคุณธรรมจริยธรรมกลับมาใช้ในการดำรงตน และเป็นตัวอย่างที่ ดีแก่เด็กและเยาวชนต่อไป และ สมพงษ์ จิตระดับ (2547) ที่ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทางด้าน จิตใจ น้ำใจ ศีลธรรมแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1)กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ 2) กิจกรรมทาง ศาสนาและวัฒนธรรม 3)กิจกรรมชมรมอาสาพัฒนา 4)กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี การอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งในส่วนของกิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้ 1)พานักเรียนออกไปทำ กิจกรรมนอกสถานที่ เช่น พาไปเวียนเทียน ไปชมวัด ฟังเทศน์การแนะนำสถานที่สำคัญ 2)การจัด กิจกรรมศาสนาในโรงเรียน ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยายธรรมะ การทำบุญตักบาตรในโรงเรียน การ นิมนต์พระมาเทศน์ การหล่อเทียนพรรษา 3)กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอยู่เสมอ ได้แก่ การสวดมนต์ การ นั่งสมาธิ การอบรม การห้ามนำสิ่งของไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

รัตนกร วงศ์ศรี และคณะ (2550) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง พบว่า ครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่าวิธีที่ดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาในวิธีแรก คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งสรุปข้อเสนอแนะทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาตามความคิดเห็นของครู คือ ควรจัดกิจกรรมนอกสถานที่ที่มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวมแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน คือ ครูควรเพิ่มความเอาใจใส่ต่อความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และควรมีความเข้มงวดให้มากขึ้น

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้องค์ความรู้ที่ได้ คือ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

จากภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(PAOR) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1)ขั้นวางแผน(Planning) 2)ขั้นปฏิบัติตามแผน(Action) 3)ขั้นสังเกตผลการปฏิบัติ(Observation) และ 4)ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ(Reflection)เป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์ในรูปของการจัดกิจกรรมในลักษณะโครงการ เพื่อเสริมสร้าง ส่งเสริม กระตุ้น สนับสนุน ให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม อย่างต่อเนื่องและมากขึ้น โดยกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน 2 กิจกรรม คือ 1)การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม และ 2)การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ 1)ด้านความรับผิดชอบ 2)ด้านความซื่อสัตย์ 3)ด้านความมีระเบียบวินัย ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1)ศึกษาสภาพการปฏิบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม(Planning) 2)ประชุมชี้แจงแนวทาง ขั้นตอนการปฏิบัติงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันเพื่อกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน(Planning) 3)ดำเนินกิจกรรมตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน(Action) 4)แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตาม(Observation) และ 5)วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน สรุปผล และสะท้อนผลการดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานต่อไป(Reflection)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้ให้ทราบผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคามซึ่งถือเป็นแนวในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนต่อไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

8.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม

9. บรรณานุกรม

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2558). จำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ทั่วประเทศ จำแนกตามอายุ 2557. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2564. จาก <http://www.djop.go.th/stat/Statbetween2008-2011>
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). คู่มือการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : หลักสูตรลาดพร้าว.
- โกสินทร์ กุระตี. (2553). การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแปน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิตรา ทองเกิด. (2542). กิจกรรมที่จัดในโรงเรียน. วารสารวิชาการ. 10(3). 15.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ทัศนีย์ ผลเนื่องมา และคณะ. (2547). การวิจัยรูปแบบของการจัดประสบการณ์เพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนด้วยการสอนเป็นคณะ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2550). คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ไพริย์ บุญศรี. (2551). การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนคาม่วงจรัสวิทย์ อำเภอคาม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัตนา กรวงศ์ศรี และคณะ. (2550). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยีจังหวัดลำปาง. ลำปาง : โรงเรียนลำปางพณิชยการและเทคโนโลยีจังหวัดลำปาง.
- โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม. (2563). รายงานสภาพปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนประจำปีการศึกษา 2563. มหาสารคาม : ฝ่ายปกครอง โรงเรียนเวียงสะอาดพิทยาคม.

- ละม่อม เจริญบุญ. (2553). การศึกษาการดำเนินงานแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สถาพร มาลีเวชพงษ์. (2517). การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนศีลธรรมชั้นประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2547). คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
เลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดร เขต 1. (2555). คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง
คุณธรรมในสถานศึกษา. อุดรธานี : กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดร เขต 1.
- สุภาพร สุขสวัสดิ์. (2558). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนันทบุรี. การค้นคว้าอิสระ
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.